

PUŠKINI AASTAL EESTI AJALOOST VENE KEELES

Marat Gainullin, Valeria Bobõljova.
Estonskaja Puškiniana. Kirjastus INRI,
Tallinn 1999, 300 lk.

**Venemaal pomposseelt tähistatud Puškini kahe-
sajandat sünniaastapäeva jääb meenutama ka üks
Eestis ilmunud raamat – "Eesti Puškiniana".**

See lühike kirjatükk pole mõeldud niivõrd arvustusena, kuivõrd ühe erakordselt huvitava teose tutvustamiseks ajaloo huvilisele eestlasele. Raamat on hästi kujundatud, heal paberil ning varustatud värviliste illustatsioonidega.

Raamat ei jutusta ümber Puškini elu ega analüüsi tema teoseid. Tegu on täiesti iseseisva uurimusega. Tutvume Eesti-, Liivi- ja Kuramaal elanud kirjaniku sõprade, koolikaaslaste ja sugulastega. Nende seas on sõjaväelasi, meremehi, diplomaate, kirjanikke jt.

Selgub, et poeedi abikaasa lähimad sugulased pärinevad siitkandist. Meile pakub teos huvi veel sellepärast, et kõigil neil oli suurem või väiksem osa meie mõõdanikus. Nimetagem näiteks Liphardt, Knorringuid, Stackelberge, Tiesenhauseneid, Fitinghofe, Siverseid, Löwisse. Raamatus on toodud ka mitme olulise perekonna sugupuud. Lisaks nimetatule räägitakse veel siseminister Benkendorfist, Eestis suvepuhkuse veetnud Puškini vanematest ja öest, tolleaegsetest kultuuritegelastest Vjazemskist, Delwigist, Karamzinist, Küchelbeckerist, Gortšakovist, Wulfist. Tartu kaudu oli poet seotud Žukovski, kirjastaja Vojeikovi, Sologubi, Dahli ning oma "igavese vaenlase" Bulgariniga.

Kirjaniku esivanemad olid mitme põlve kaudu seotud Eestiga. Vanim neist oli 1573. aasta Liivi sõja aegne vojevood. Hästi tuntud on 1704. aasta Narva ja 1710. aasta Tallinna ja Pärnu lahingutest osa võtnud kuulus kindral Hannibal.

Kindlasti peaks see hästikirjutatud teos äratama iga eesti ajaloo huvilise uudishimu. Suurt huvi pakuvad illustatsioonid – vanade kunstiteoste reprod, tegelaste portreed jne. Autorid on kasutanud materjale paljudest Tallinna, Tartu, Peterburi, Moskva ja Riia raamatukogudest ning arhiividest. Kasutatud kirjanduse loetelu sisaldab üle 120 nimetuse. Huvipakkuv on ka raamatus käsitletud mõisate kaart. Üksikud "apsud" teose üldist väärtust ei vähenda.

Jevgeni Kaljundi

VIIS AASTAT EESTI POSTIMUUSEUMI TAASTAMISEST

Eesti Postimuuseum loodi Eesti postiametkonna osana 1935. aastal. Esimeseks muuseumi juhatajaks sai Posti Peavalitsuse rahvusvahelise osakonna ametnik Julius Bleyer. Esemeid muuseumi jaoks oli koguma hakatud juba varem, 1920. aastate alguses, varsti pärast postiametkonna loomist. Posti Peavalitsuse esimene ülem Hindrek Rikkand pidas väga tähtsaks koguda ja säilitada Eesti postiajaloo ning rahvusliku postisüsteemi tekkimisega seotud esemeid ja dokumente. Muuseumi loomiseni jõuti 1935. aasta kevadel. 5. aprillil 1935 ilmus Rriigi Teatajas nr 33 teadaanne selle kohta, et Postivalitsusel on muuseum. Muuseumi asutamispäevaks loetakse sama aasta 20. maid, mil postivalitsuse direktor Gustav Jallajas andis muuseumi loomisest teada kõigile postiasutustele oma ringkirjaga nr 15/1. 20. novembril 1935 määrati Julius Bleyer muuseumi korraldajaks, seda küll põhitöö kõrvalt Postivalitsuse Rahvusvahelises Büroos. Oma ruumid sai Postimuuseum 29. märtsil 1938 Postivalitsuse hoones Tallinnas Kreutzwaldi 10/12 kolmandal korrusel endise abidirektori Paul Etruki ametikorteris. Muuseumi kasutada oli neli tuba kogupinnaga 42 m².

1940. aastaks oli muuseum soetanud märkimisväärse margikogu – Eesti markide kollektsioon ulatus 120 000 ühikuni, Ülemaailmse Postiliidu liikmesriikide margid 258 riigist moodustasid umbes 190 000 ühiku suuruse kogu. Peale markide kuulus muuseumi varade hulka margikavandeid, mida enne Postimuuseumi loomist oli säilitatud Kunstimuuseumis, samuti postitempleid, postiasutuste silte, postkaste, dokumente, mitmesuguseid muid postitegevusega seotud esemeid tsaarivõimu ajast. Fotokogusse kuulus üle kolme tuhande foto ja negatiivi. Postimuuseumi kogudes oli ka elekterside valdkonda kuuluvaid eksponaate, üks nendest näiteks Jaan Poska kasutada olnud telefoniaparaat Tartu rahu sõlmimise perioodist.

1940. aastal nimetati Postimuuseum nõukogulikult ümber Sidemuuseumiks. Varad jäid esialgu puutumata. Varsti järgnenud Saksa okupatsioon ei muutnud muuseumi töös esialgu midagi, kuid 1942. aasta oktoobris tuli Kreutzwaldi tänava ruumidest välja kolida, kuna need läksid Saksa side-teenistuse käsutusse. Muuseum leidis uue varju-